

COOPERATIVAS DO MAR NO PROXECTO DE LEI DE COOPERATIVAS DE GALICIA *

Xacobe IZQUIERDO ALONSO

Profesor de Dereito Mercantil. Universidade de Vigo

SUMARIO: I. Introducción. A) Antecedentes. B) O marco legal das “Cooperativas do mar” e das “Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas”. 1. A clasificación das Cooperativas. 2. As Cooperativas do Mar na lexislación fiscal. II. As cooperativas do mar no proxecto de lei de cooperativas de Galicia.. A) Concepto. B) Actividades a desenvolver. C) Ámbito. D) Actividades con terceiros. III. As cooperativas de explotación dos recursos acuícolas no proxecto de lei de cooperativas de Galicia. A) Concepto. B) Actividades a desenvolver. C) Ámbito. D) Algunhas cuestións relativas ó estatuto xurídico dos socios. 1 Os títulos habilitantes. 2. Unha clase especial de socios: as Cofradías de Pescadores. 3. Os socios traballadores. 4. Prazo mínimo de permanencia dos socios na Cooperativa. 5. O dereito a voto. E) Actividades con terceiros. F). Réxime económico. 1. As achegas. 2. Os retornos. 3. A imputación de perdas. 4. Valoración dos bens, obras de mellora e limitacións ós dereitos dos cedentes sobre os bens e dereitos cedidos.

SUMARIO: I. Introducción; A) Antecedentes; B) El marco legal de las “Cooperativas del mar” y de las “Cooperativas de explotación de recursos acuícolas”; 1. La clasificación de las Cooperativas; 2. Las Cooperativas del Mar en la legislación fiscal; II. Las cooperativas del mar en el proyecto de ley de cooperativas de Galicia; A) Concepto; B) Actividades a desarrollar; C) Ámbito; D) Actividades con terceros. III. Las cooperativas de explotación de recursos acuícolas en el proyecto de ley de cooperativas de Galicia. A) Concepto; B) Actividades a desarrollar; C) Ámbito; D) Algunas cuestiones relativas al estatuto jurídico de los socios; 1. Los títulos habilitantes; 2. Una clase especial de socios: las Cofradías de Pescadores; 3. Los socios trabajadores. 4. Plazo mínimo de permanencia de los socios en la Cooperativa; 5. El derecho a voto; E) Actividades con terceros; F) Régimen económico; 1. Las aportaciones; 2. Los retornos; 3. La imputación de pérdidas; 4. Valoración de los bienes, obras de mejora y limitaciones a los derechos de los cedentes sobre los bienes y derechos cedidos.

SUMMARY: I. Introduction. A) Antecedents. B) The legal framework of the «Maritime cooperatives» and the Aquaculture Resource Co-operatives”. 1. The classification of the co-operatives. 2. The co-operatives of the sea in the fiscal legislation. II. The cooperatives of the sea in the projected Galician law of cooperatives. A) Concept. B) Activities to be developed. C) Scope. D) Activities with third parties. III. The cooperatives for the exploitation of aquaculture resources in the projected Galician law of cooperatives. A) Concept. B) Activities to be developed. C) Scope. D) Some questions relative to the legal statute of members. 1. The qualifying deeds. 2. A special class of members: The Fishermen’s Guild. 3. The worker members. 4. The minimum permanence of members in the Co-operative. 5. The right to vote. E) Activities with third parties. F) Economic regime. 1. Contribution of funds. 2. Returns. 3. The imputation of losses. 4. Valuation of goods, improvements and the limitation of the rights of the assignor over goods and rights transferred.

*.- Con agradecemento ó profesor Dr. Iago Santos Castroviejo polas súas valiosas suxerencias e aportacións para a elaboración deste traballo.

I. Introducción.

A) Antecedentes.

As Cooperativas do mar veñen sendo obxecto de atención por parte do lexislador dende hai bastantes anos. Deixando á marxe a regulación relacionada co fomento de certas formas de asociacionismo profesional como os Pósitos de Pescadores (nos que se poden albiscar certos riscos de asociación cooperativa ou mutual, asemellándose tamén ás Confrarías)¹ e a lexislación republicana de 1931 (Lei de cooperativas de 9 de setembro e o seu Regulamento de 2 de outubro, de curta vida), atopamos unha extensa definición legal das “Cooperativas do Mar” na Lei de 2 de xaneiro de 1942 (que incluíría nesta clase de cooperativas non sómentes as de pesca, sinón tamén ós transportes marítimos). Como antecedentes inmediatos da vixente normativa temos a Lei de Cooperativas de 19 de decembro de 1974², que non establece unha tipoloxía das Cooperativas, remitíndose á clasificación que efectuarían as normas de desenvolvemento da propia Lei o que, consecuentemente, faría o Regulamento de 16 de novembro de 1978³, que establece unha descrición polo miúdo das Cooperativas do mar e das actividades que éstas poden desenvolver.⁴ Finalmente temos a vixente “Ley General de Cooperativas de 1987” e as diversas Leis autonómicas que en materia de Cooperativas se foron producindo e ás que máis adiante nos referiremos.⁵

1.- O R.D. de 10 de outubro de 1919 creaba a “Caja Central de Crédito Marítimo”, que axudaría ó desenvolvemento dos Pósitos e do crédito pesqueiro.

2.- B.O.E. do 21 do mesmo mês.

3.- B.O.E. de 17 de novembro.

4.- Este Regulamento no seu artigo 99 dispoñe que “se clasificarán como Cooperativas del Mar las que asocien armadores de embarcaciones, pescadores, cofradías de pescadores, propietarios o titulares de viveros de algas, de cetáceas, mariscadores, y familias marisqueras, concesionarios de explotaciones de pesca, para realizar todos o algunos de los fines siguientes: a) Facilitar a sus miembros las operaciones de pesca en sus diferentes modalidades relacionadas con la captura, reproducción y pasto de los productos del mar, rías y lagunas marinas. b) Conservación, transformación, salazón, conserva y venta en común de pescado. c) Construcción y reparación de embarcaciones de pesca, desguace, construcción o adquisición de nuevas unidades de mayor y mejor rendimiento. d) Adquisición, construcción, reparación y distribución de efectos navales, fibras naturales, pertrechos y aparejos, cebos, combustibles y materias grasas, sonar, radio y restantes instrumentos para la navegación y útiles de pesca. e) Adquisición y construcción de instalaciones de frío industrial, aplicable a la pesca, y de cualquier servicio con ella relacionada. f) Adquisición de embriones y ejemplares para la repoblación de viveros y reservas acuáticas y explotación de bancos naturales y artificiales. g) Adquisición y uso cooperativo de buques de carácter prospectivo, científico y de investigación oceanográfica. h) Y en general, cuanto tienda a facilitar las actividades pesqueras de los socios, y su industrialización, transporte y comercialización, incluso hasta el consumidor”.

Ademais, nun segundo apartado, conclúe: “las Cooperativas del Mar podrán incluir, como fin secundario de la Sociedad, la adquisición y suministro de bienes y servicios para el consumo y uso de los cooperadores y sus familiares”.

5.- No denominado Documento Base para a discusión do Proxecto de Lei Galega de Cooperativas publicado pola Federación de Cooperativas “Sinexía” (Pontevedra, 1996) aínda que se mencionan as Cooperativas do Mar entre as distintas clases de cooperativas de primeiro grao que se relacionan no art. 111, omítese máis adiante toda referencia ás mesmas.

Vemos, xa que logo, alomenos no curso deste século, como existe unha certa continuidade no tratamento legal do Cooperativismo do mar, o cal significa sen dúbida unha tradución no plano normativo dun fenómeno ou problemática social e económica no sector que os distintos lexisladores tiveron que afrontar con distinto éxito ou alcance e para a que o cooperativismo se presentaba como unha solución racionalizadora.⁶ Aínda que non sexa este o lugar para sinalar a importancia económica e social que a actividade económica relacionada coa pesca e o aproveitamento dos recursos do mar ten en Galicia, sí pode vir ó caso salientar a conveniencia dunha axeitada regulación do cooperativismo deste sector no que se teñen observado dous subsectores básicos, ámbolos dous cunhas características e unha problemática ben diferente entre eles: o segmento da pesca de altura e parte da que faena na plataforma próxima á costa por unha parte, e o da pesca do día ou artesanal e o marisqueo por outra. Respecto deste segundo subsector, as posibilidades do desenvolvemento cooperativo parecen claras debido ás necesidades de xuntar un capital non demasiado elevado para o seu inicio e de adoptar unhas medidas de regulamentación das explotacións que acaden o conseguinte respecto das mesmas⁷ e das que os mesmos sectores interesados son conscientes.⁸ Cómpre sinalar ademais como na costa galega, dende o punto de vista antropolóxico e cultural a explotación e organización cooperativizada dos chamados “dereitos de uso territorial” sobre os recursos mariños pode ser “a máis viabel para ensaiar nas rías galegas”, podendo esta solución “repercutir favorablemente no proceso de innovación tecnolóxica, sempre que concorran certas condicións sociais e culturais”.⁹ En definitiva, as Cooperativas do mar amosanse como unha ferramenta “moi eficaz

6.- Cuestión á que non foi allea a literatura producida polos estudiosos, como amosa o seguinte fragmento: “reunidos en asociaciones libres, llámense o no cooperativas, que el nombre tiene poca importancia, pudieron los marineros afrontar con provecho propio y hasta los mismos fomentadores, la crisis actual de transición de un régimen a otro en que toda esta industria se agita convulsa” (Joaquín Díaz de Rábago: *La industria de la pesca en Galicia. Estudio sociológico*. Sociedade Económica de Amigos del País de Santiago. Santiago, 1885. Edic. facsímil. Fundación Barrié de la Maza, A Coruña, 1989, p. 99).

7.- Bastida Calvo, Justino: *Intervención na 2º mesa painel no 1º Congreso de Economía Social de Galicia. “Outra cara da moeda”*. Libro de Ponencias. Coordinadora M del Carmen García Veiga. Santiago de Compostela. Consellería de Traballo e Servicios Sociais. Dirección Xeral de Traballo, 1991, pp 193 e ss.

8.- No folleto divulgativo “As Cooperativas do mar e a ordenación bioeconómica do marisqueo na franxa intermareal en 13 preguntas”, publicado polo Consorcio de Cooperativas de Mariscadores de Galicia (Cooperativa Ría de Arousa, Cooperativa del Mar Larache e Cooperativa Riberoles), Vigo, 1993, á pregunta ¿porqué as cooperativas do marisqueo? responde-se coa formulación dos seguintes principios: “Libre adhesión, aberta e voluntaria dos mariscadores: que impide excluír e marxinar a ninguén do proceso de ordenación. Xestión democrática: cada socio un voto: A organización e as decisións que se adopten son participadas por todos, colectivas, ó ritmo asumible e desexado polos mariscadores. Conversión dos mariscadores en acuicultores: pois os recursos hai que xestionalos e reproducilos racionalmente, controlando a reprodución e cultivo”.

9.- Pardellas, Xulio X, e Polanco, Elisa: *A acuicultura mariña en Galicia*. Vigo, Xerais, 1987, p. 106.

para o acceso ó recurso marisqueiro e para a súa explotación continuada de xeito semi-extensivo”.¹⁰

Malia todas as vantaxes que presentan as Cooperativas relacionadas co mar, segundo se pode inferir do precedentemente exposto, pensamos que ten interese deixar formulada unha interrogante sobre os porqués da grande “mortandade” observada por Santos Castroviejo nesta clase de Cooperativas. Problema da sobrevivencia destes axentes económicos que lle leva a falar dunha frustración histórica traducida na perda tanto de recursos como de creación de riqueza.¹¹

É de supoñer que estas formulacións —e outras que aquí non figuren— estarían no ánimo do redactor do Proxecto de Lei de Cooperativas de Galicia que, na Exposición de Motivos do mesmo, xustifica a inclusión das Cooperativas do mar na “entidade e tradición marítima de Galicia” que esixe a súa regulación “como unha clase específica, posibilitando o acceso ó cooperativismo deste importante sector económico”.

B) *O marco legal das “Cooperativas do mar” e das “Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas”.-*

1. A clasificación das Cooperativas.

No Proxecto de Lei de Cooperativas de Galicia (no sucesivo PLC) publicado no ano en curso¹², dentro do Capítulo I (Das clases de cooperativas) do Título III (Disposicións especiais), adícaselle ás Cooperativas do mar a súa Sección 8 —que consta á súa vez dun único artigo (o 117)-, e ás Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas a Sección 9 -que contén dous amplos preceptos (os arts. 118 e 119) adicados a este novidoso tipo legal cooperativo-. Segundo a Exposición de Motivos do PLC, éste recolle catorce clases de cooperativas de primeiro grao “en función da realidade existente”, seguindo a “casuística tradicional consolidada no sector cooperativo, e incluíndose ademais novas clases

10.- Gago Conde, Constantino: *Divulgación Cooperativa, Asociación para a Economía Social*. Coop. de Editores Galegos, p. 15.

11.- Santos Castroviejo, Iago: *Aproximación á Economía Social de Galicia*. Vigo, Cooperativa de Editores Galegos, s.coop., Asociación para Economía Social. 1994, pp. 41 e 42. Neste traballo divide o autor a evolución do cooperativismo galego do mar nas seguintes etapas ou fases: unha primeira (1946-1950), no que se produciría “unha extensión da estratexia organizativa da agricultura ó mundo da beiramar”; a segunda (1966-73), que se correspondería con tres tipos de cooperativas: de armar buques, de comercialización e de armadores e de mariscadores, ésta como consecuencia do Plano Marisqueiro Galego; o ano 1989 que sería de grande actividade na creación de cooperativas do mar, en particular de “cooperativas do mar de traballo asociado”, con especial presenza no sector de mariscadores-acuicultores; por último os anos 90-93, de “especial atonía” por non responder a Administración ás expectativas de conceder a explotación de bancos naturais ás cooperativas”.

12.- Proxecto de lei de cooperativas de Galicia (núm. 14.912). Boletín Oficial do Parlamento de Galicia nº 634, IV lexislatura, 16 de abril de 1997.

de cooperativas”.¹³ Na lexislación comparada sobre a regulación xeral das cooperativas non é frecuente atoparmos o establecemento dunha clasificación ou tipoloxía xeral das cooperativas e, xa que logo, a inclusión dun tipo específico de cooperativas do mar. Sen embargo, o PLC segue un sistema semellante ó da Lei estatatal “General de Cooperativas” (en diante LGC)¹⁴, aínda que non inclúe un precepto equivalente ó artigo 116 desta última, que amosa un listado dos diferentes tipos de Cooperativas de primeiro grao: en efecto, o PLC desenvolve no seu articulado (arts. 104 e ss.) sen facer relación previa- a definición e réxime legal das distintas clases de cooperativas que contempla, adicandolle unha sección a cada unha delas.¹⁵ Tanto nun caso como noutro non nos atopamos ante un “*numerus clausus*”: no propio Preámbulo da LGC, en relación a esta materia, advírtese que “la orientación de las innovaciones introducidas ha sido la de adecuar la regulación de cada una de ellas, con el máximo pragmatismo, a sus necesidades reales en orden al desarrollo de sus actividades”. A esta formulación responden a disposición final primeira da LGC, que exclúe o artigo 116 do carácter de norma básica a efectos do desenvolvemento lexislativo que corresponda a aquelas Comunidades Autónomas que posúan tal competencia en materia de Cooperativas, e a disposición final segunda da mesma lei, ó autorizar ó Goberno — a proposta do Ministro de Traballo e Seguridade Social e previo informe do Consello Superior do Cooperativismo- a crear novas clases de Cooperativas e a establecer “las normas especiales que vengan determinadas por las peculiaridades socioeconómicas que concurren en la nueva clase de Cooperativa que se crea, respetando los principios y caracteres del sistema cooperativo”. De xeito paralelo esta posibilidade contemplase no PLC¹⁶ atribuíndo á Xunta de Galicia — por proposta da Consellería competente na materia de traballo e logo de informe do Consello Galego de Cooperativas- a competencia para regular mediante normativa específica novas clases de cooperativas cando sexa preciso para o desenvolvemento cooperativo, respectando os principios e caracteres establecidos nesa lei.

No contexto europeo, o caso que mais se achega ó sistema tanto do PLC como da LGC é o do Código Cooperativo Portugues¹⁷, que no seu artigo 4 esta-

13.- Estos tipos de cooperativas recollidos no PLC son: de traballo asociado, agrarias, de explotación comunitaria da terra, de consumidores e usuarios, de servizos, de transportistas, do mar, de explotación dos recursos acuícolas, de vivendas, do ensino, de integración social, de asistencia social, de crédito, de seguros e sanitarias.

14.- Lei 3/1987, de 2 de abril, General de Cooperativas (B.O.E. de 8 de abril).

15.- Na LGC sinalanse os seguintes tipos e clases de cooperativas de primeiro grao: de Traballo Asociado, de Consumidores e Usuarios, de Vivendas, Agrarias, de Explotación Comunitaria da Terra, de Servizos, do Mar, de Transportistas, de Seguros, Sanitarias, do Ensino, Educacionais e de Crédito.

16.- Artigo 103-3, PLC.

17.- Aprobado por Lei nº 51/96, de 7 de setembro (Diario da República da mesma data), en vigor dende o primeiro de xaneiro de 1997. As clases ou “ramos” que, segundo o seu artigo 4-1, comprende o sector cooperativo son os seguintes: Consumo, Comercialización, Agrícola, Crédito, Habitación e construción, Produción operaria, Artesanato, Pescas, Cultura, Servizos, Ensino e Solidariedade social.

blece os distintos tipos nos que se clasifican as cooperativas portuguesas, aínda que matizando que a enumeración que formula non é pechada ó admitir a posibilidade de recoñecemento legal de calquera outra ponla do sector cooperativo.

Na lexislación autonómica, a Lei de Cooperativas de Cataluña¹⁸ adopta o criterio da previa determinación legal das “ponlas” do ámbito cooperativo, aínda que coa importante salvedade de que estas entidades pódense adicar a calqueira actividade económico-social lícita, e pódense constituír con obxectivos sociais diferentes dos referidos (artigo 79).

Pola súa parte, a Lei 4/1993, de 24 de xuño, de Cooperativas de Euskadi¹⁹ aínda que tamén establece uns tipos determinados de cooperativas (pero non as relaciona nun precepto ad hoc), admite a libre configuración estatutaria de outras cooperativas distintas ás tipificadas (artigo 98). A Lei navarra²⁰ tampouco establece un listado pero sí formula un réxime xurídico específico para cada unha das clases de cooperativas de primeiro grao que tipifica.

A lei valenciana²¹ sáese da tónica xeral: despois de admitir que as cooperativas se poden constituír para se adicar a calquera actividade lícita (artigo 68), establece a seguinte clasificación de acordo cos criterios que se indican (artigo 68 bis): a) pola súa base social, poderán ser de primeiro ou de segundo grao; b) pola súa estrutura socioeconómica poderán ser: de produción ou de consumo; e c) pola clase de actividade que constituía o seu obxecto social.

Finalmente, a lei andaluza²² establece un listado dos tipos que regula despois de admitir que as sociedades cooperativas andaluzas poderán desenvolver calquera actividade lícita, definindo tres tipos básicos ós que se poden reconducir tódolos demais.²³

18.- Texto refundido aprobado por Decreto Legislativo 1/1992, de 10 de febreiro (D.O.G.C. de 2 de marzo, corr. de erros D.O.G.C. de 15 de mayo). As clases de cooperativas de primeiro grao que establece son as seguintes: agrícolas, de seguros, de consumidores e usuarios, de crédito, do ensino e escolares, de vivenda, sanitarias, de servizos, de traballo asociado e mixtas.

19.- B.O.P.V. de 19 de xullo. Os tipos que regula son os seguintes: de traballo asociado, de consumo, do ensino, agrarias, de explotación comunitaria, de vivendas, financeiras, sanitarias, de servizos e de integración social.

20.- Lei Foral 12/1996, de 2 de xullo, B.O.E. de 10 de outubro. Os tipos cooperativos que establece son os seguintes: agrarias, de traballo asociado, de vivendas, de consumidores e usuario, de crédito, de servizos, do ensino, de seguros, de transportes, sanitarias, educacionais e de benestar social.

21.- Lei 11/1985, de 25 de outubro, B.O.E. de 4 de marzo de 1986, modificada por Lei 3/1995, de 2 de marzo, D.O.G.V. de 10 de marzo de 1995.

22.- Lei 2/1985, de 2 de maio, B.O.J.A. de 4 de maio, corr. de erros B.O.J.A. de 24 de maio. As clases de cooperativas reguladas por esta lei (artigo 76) son: de traballo asociado, de consumidores e usuarios, e de servizos.

23.- O lexislador andaluz é o “único de los seis que en España han regulado estas Entidades que se ha planteado una síntesis clarificadora”segundo Paz Canalejo, “La Ley General de Cooperativas”. Vol. 3º: Arts. 67 al final. Comentarios al Código de Comercio y Legislación Mercantil Especial. Dir.: F. Sánchez Calero y M. Albadalejo. Tomo XX. Madrid, EDERSA, 1994, p. 554.

Na realidade, como pon de relevo Borjabad²⁴, dende o punto de vista da actividade, a diferenza do réxime legal das distintas clases de cooperativas (agás as de Crédito, Seguros e -algo menos- Vivenda e Transportes) é ben pequena e, certamente -engadimos-, o seu tratamento normativo explícase máis por razóns de tradición ou política lexislativa ca por motivos técnico legais. Porén, aí -nas normas específicas- radica parte da virtualidade xurídica da clasificación: a aplicación de certos preceptos a un determinado tipo será consecuencia da elección feita ó respecto nos Estatutos e da calificación que ó respecto se faga no correspondente Rexistro Cooperativo.

2.- As Cooperativas do Mar na lexislación fiscal.

Dentro da política de fomento e protección verbo de certos tipos de cooperativas en especial, en cumprimento das previsións contidas na Disposición Final Quinta de LGC, e consonte ó preceptuado no artigo 129-2 da Constitución²⁵, a Lei 20/1990, de 19 de decembro, sobre Réxime Fiscal das Cooperativas²⁶ despois de clasificar ás cooperativas en “protexidas” e “especialmente protexidas”²⁷, inclúe ás Cooperativas do Mar neste segundo grupo (xuntamente coas de Traballo Asociado, as Agrarias, as de Explotación Comunitaria de Terra e as de Consumidores e Usuarios)²⁸, e establece unha serie de requisitos para que estas sociedades poidan obter tal clasificación.²⁹ Estes requisitos, en síntese, afectan á cualidade profesional dos socios (pescadores, armadores, etc.), ó volume de vendas ou entregas realizada en cada exercicio económico (non debe superar o límite establecido no I.R.P.F. para a aplicación do Réxime de Estimación Obxetiva Singular)³⁰ e ás operacións con terceiros non socios.³¹

II. As cooperativas do mar no proxecto de lei de cooperativas de Galicia.

A) *Concepto.*

O PLC dános unha definición das Cooperativas do mar que segue, na súa estrutura, o formulado pola LGC³²: en ambo-los dous preceptos a definición

24.- Borjabad Gonzalo, Primitivo: *Manual de Derecho Cooperativo, General y Catalán*. Barcelona, Bosch, 1993, p. 197.

25.- “Os poderes públicos promoverán eficazmente as diversas formas de participación na empresa e fomentarán, mediante unha lexislación axeitada, as sociedades cooperativas”.

26.- B.O.E. de 20 de decembro.

27.- Artigo 2 da Lei 20/1990.

28.- Artigo 7 da Lei 20/1990.

29.- Artigo 11 da Lei 20/1990.

30.- Exceptúanse aquí as Confrarías de Pescadores, Entes Públicos e Sociedades nos que éstes participen maioritariamente; ademais, establécense outras excepcións.

31.- A Norma Foral 9/1991, de 19 de decembro (Juntas Generales de Bizkaia), tamén sobre Réxime Fiscal de Cooperativas (B.O.B. de 15 de xaneiro de 1992), outorga-lle ás Cooperativas do Mar un tratamento similar ó da Lei 20/1990.

32.- “Son cooperativas do mar aquelas que asocian a titulares de explotacións dedicadas a actividades pesqueiras, de industrias marítimo-pesqueiras, marisqueo, acuicultura e derivadas, nas súas

baséase en dous extremos: un, a consideración de quén son aqueles que poden formar parte destas cooperativas; outro, o seu obxeto ou finalidade.

1.- No primeiro aspecto (os suxeitos) o PLC agrupa ós posibles socios en dúas grandes categorías ou clases: aqueles que son “titulares de explotacións dedicadas a actividades pesqueiras, de industrias marítimo-pesqueiras, marisqueo, acuicultura e derivadas, nas súas diferentes modalidades de mar, rías, ríos, lagos e lagoas”, por unha banda; e, por outra, “a profesionais das devanditas actividades”. Segue pois o PLC o esquema da LGC inda que de xeito mais condensado. En efecto ésta, no primeiro grupo fai unha relación dos posibles socios (“pescadores, armadores de embarcaciones, cofradías, titulares de viveros de algas, cetáceas, mariscadores y familias marisqueras, concesionarios de explotación de pesca”) para pechar cunha cláusula xeral (“y, en general, a personas físicas o jurídicas titulares de explotación dedicadas a actividades pesqueras o de industrias marítimo pesqueras y derivadas, en sus diferentes modalidades del mar, rías y lagunas marinas, ríos, lagos y lagunas de agua dulce”). No segundo grupo de socios, a LGC menciona a los “profesionales por cuenta propia de dichas actividades”.

Oraben, cabe formular ó respecto as seguintes consideracións:

a) Como vemos, o PLC elude a ampla enumeración (por outra parte non limitativa) da LGC evitando así tanto os inúteis riscos que toda relación de este tipo inclúe, como a súa chocante heteroxeneidade: na lei estatal aparecen compartindo potencialidade cooperadora persoas físicas e persoas xurídicas privadas de toda caste, persoas físicas ou xurídicas ás que se lles pode calificar como empresarios e suxeitos de Dereito Público, todos eles unidos polo común denominador de seren titulares de explotacións adicadas a actividades pesqueiras ou de industrias marítimo-pesqueiras ou profesionais que desenvolven as devanditas actividades.³³

diferentes modalidades de mar, rías, ríos, lagos e lagoas, e a profesionais das devanditas actividades e teñen por obxeto a prestación de subministracións e servizos e a realización de operacións encamiñadas á mellora económica e técnica das actividades profesionais ou das explotacións dos socios” (art. 117-1, PLC).

“Son Cooperativas del Mar las que asocian a pescadores, armadores de embarcaciones, cofradías, titulares de viveros de algas, cetáceas, mariscadores y familias marisqueras, concesionarios de explotación de pesca y, en general, a personas físicas o jurídicas titulares de explotación dedicadas a actividades pesqueras o de industrias marítimo pesqueras y derivadas, en sus diferentes modalidades del mar, rías y lagunas marinas, ríos, lagos y lagunas de agua dulce, y a profesionales por cuenta propia de dichas actividades y tienen por objeto la prestación de suministros y servicios y la realización de operaciones, encaminadas al mejoramiento económico y técnico de las actividades profesionales o de las explotaciones de sus socios” (art. 141-1, LGC).

33.- Tomando por base a realidade socio-económica tense dividido ás Cooperativas relacionadas co mar no noso País en catro grandes grupos: as Cooperativas de Armadores, que prestan servizos e defenden os intereses deste colectivo; as Cooperativas de Traballo Asociado, que poden ter como finalidade a explotación dun ou varios barcos de pesca ou a explotación de cultivos mariños; as Cooperativas que subministran pertrechos necesarios para o funcionamento das embarcacións e vencelladas directamente as Confrarías de Pescadores; por último, as Cooperativas de mariscadores (Marzoa Dopico, Antonio: “El movimiento cooperativo pesquero. Un gran desconocido, en INFES, Revista de Economía Social n° 2, 1993).

b) Por “titular dunha explotación” parece que debe entenderse a toda persoa física ou xurídica que posúa un título bastante en Dereito para poder exercitala, é dicir, exerce-la actividade económica que lle é propia. Deste xeito a titularidade pode ser en pleno dominio, en arrendamento, ou calquera outro dereito real ou asimilable (cotitularidade, parcerato, etc.). Haberá que incluír tamén os títulos, autorizacións ou licencias administrativas que fagan viable a explotación e o seu efectivo funcionamento.

O PLC elimina da relación dos distintos espazos físicos onde as explotacións poden ter lugar (o mar -caso das embarcacións, p. ex.-, rías, ríos, lagos e lagoas) a alusión que fai a LGC ós “lagos y lagunas de agua dulce”. Unha parte da doutrina (Paz Canalejo) criticaba a inclusión deses ámbitos – non mareas – por entenderen que a súa sé normativa debía de ser a propia das Cooperativas agrarias. Mais o PLC a mantén a indicación dos ríos como espazos nos que se pode desenvolver a actividade dunha Cooperativa “do mar” (o que por conseguinte, abrangue ás foces e esteiros e ás actividades relacionadas coa explotación ou captura das especies dos habitats fluviais).

c) Segundo o PLC poden formar parte da mesma os profesionais das actividades que no mesmo se sinalan. A LGC restrinxo esa posibilidade ós “profesionales por cuenta propia de dichas actividades”. Estimamos que a apertura que neste sentido fai o PLC pode ser de grande interese (pensemos nunha Cooperativa composta de tripulantes ou mariñeiros por conta allea que teña por obxecto a formación e a reciclaxe profesional nas novas tecnoloxías que se aplican na pesca).

d) Polo que se refire ás “actividades” ás que alude o PLC (“actividades pesqueiras, de industrias marítimo-pesqueiras, marisqueo, acuicultura e derivadas”) o acoutamento legal das mesmas ven configurado na Lei 6/1993, do 11 de maio, de pesca de Galicia³⁴ nos seguintes términos:

- Pesca: a actividade de extraer, con fins comerciais ou non, calquera animal mariño, non mamífero mediante calquera tipo de medio.
- Marisqueo: modalidade específica de pesca consistente na actividade extractiva dirixida á captura de animais invertebrados mariños susceptibles de comercialización para o consumo.
- Acuicultura ou cultivos mariños: a actividade que, levada a cabo por medios técnicos e científicos, se realiza para obter e desenvolver especies ma-

34.- D.O.G.A. do 31 de maio. Disposición adicional primeira. O Tribunal Constitucional, por providencia do día 21 de setembro de 1993 (D.O.G.A. 14-10-93) admitiu a trámite o recurso de inconstitucionalidade núm. 2.728/1993, promovido polo Presidente do Goberno contra os seguintes preceptos desta Lei: o primeiro guión da letra a) do artigo 6, en canto ó inciso “plans de pesca”; os catro primeiros guiños da letra d) do artigo 6; o inciso “a execución da lexislación en materia de despacho de buques” da letra n) do artigo 6; os apartados a) e b) do artigo 10 e, por conexión con eles, os artigos 21 a).3 e 45 a 73; o artigo 13; o apartado 7 da disposición adicional primeira, en conexión cos artigos 5, 7, 20, 28, 30, 32 e 43. A suspensión acordada en relación a estes preceptos foi levantada por auto de 8 de febreiro de 1994 (DOGA 7-3-94).

riñas nas súas diversas fases de reprodución, desova, crecemento, preengorde e engorde.

Neste ámbito dos cultivos mariños, a citada Lei distingue ademais as seguintes modalidades:

- Semicultivo mariño: a actividade exercida sobre un banco natural, ou unha parte deste, que por medios técnicos e científicos logra aumenta-la súa produción con relación ó que sería esta no citado banco natural baixo a regulación máis eficiente deste en condicións naturais.
- Cultivo mariño extensivo: actividade exercida en zona marítima ou marítimo-terrestre que, por medios técnicos, produce especies mariñas, sen que sexa necesario a achega de alimento para elas.
- Cultivo mariño intensivo: actividade exercida en zona marítima, marítimo-terrestre ou terrestre que, por medios técnicos, produce especies mariñas en condicións de alta densidade, con achega de alimento para elas.

e) Aínda que o PLC non os menciona non parece que haxa obstáculo en que nestas Cooperativas do mar existan socios de traballo (p. ex. celadores, tripulantes; así o ten admitido o Tribunal Supremo).³⁵

2.- Verbo do segundo aspecto da definición legal (o obxecto) o PLC practicamente traduce o derradeiro inciso do apartado 2 do artigo 141 da LGC. Como xa ten advertido a doutrina³⁶ a LGC reproduce aquí a fórmula que xa ten utilizado precedentemente para as Cooperativas de Servicios (das que as Cooperativas do mar, segundo o tratamento que se lles dá no texto legal, virían constituir unha ponla) e Cooperativas de Transporte.³⁷ O PLC segue literalmente o mesmo esquema.³⁸ Aínda o carácter amplísimo dos términos do pre-

35.- S. de 16 de outubro de 1989.

36.- Paz Canalejo e Vicent Chuliá: *La Ley General de Cooperativas*. Vol. 3º: Arts 67 al final. Comentarios al Código de Comercio y Legislación Mercantil Especial. Dir.: F. Sánchez Calero y M. Albadalejo. Tomo XX. Madrid, EDERSA, 1994, pax. 795.

37.- O artigo 139, apartado 1, da LGC dispon que “son Cooperativas de Servicios las que asocian a personas físicas o jurídicas, titulares de explotaciones industriales o de servicios y a profesionales o artistas que ejerzan su actividad por cuenta propia, y tienen por objeto la prestación de suministros y servicios y la realización de operaciones encaminadas al mejoramiento técnico de las actividades profesionales o de las explotaciones de los socios”. Pola súa parte, o artigo 142, apartado 1, da mesma Lei di que “son Cooperativas de Transportistas las que asocian a personas físicas o jurídicas, titulares de Empresas del transporte o profesionales que puedan ejercer en cualquier ámbito, incluso el local, la actividad de transportistas, de personas o cosas o mixto, y tienen por objeto las prestaciones de servicios y suministros y la realización de operaciones, encaminadas al mejoramiento técnico de las explotaciones de sus socios”.

38.- O artigo 115, no seu apartado 1, dispon: “Son cooperativas de servicios as que integran a persoas físicas e/ou xurídicas, titulares de actividades industriais ou de servicios, así como de profesionais e artistas que exerzan a súa actividade por conta propia”. E continúa no apartado 2: “Teñen por obxecto a prestación de subministracións e servicios e a realización de operacións encamiñadas ó melloramento económico e técnico das actividades profesionais ou das explotacións dos seus socios”. En relación as Cooperativas “de transportistas”, o PLC, no apartado 1 do artigo 116, defínese como “as que asocian a titulares de empresas do transporte ou profesionais que poidan exercer en calquera ámbito a actividade do transporte e teñan por obxecto organizar e/ou prestar servizos de transporte ou ben a realización de actividades que fagan posible este obxecto.”

cepto do PLC comentado (“a prestación de subministracións e servizos e a realización de operacións encamiñadas á mellora económica e técnica das actividades profesionais ou das explotacións dos socios”), compre advertir que non cabe admitir a posibilidade de que unha Cooperativa do mar se poida formar polo simple agrupamento de profesionais (mariñeiros, mariscadores, etc.) para traballaren xuntos e produciren para o mercado: estaríamos enton ante unha Cooperativa de traballo asociado, que desenvolvería a súa actividade no ámbito do mar, mais cun obxecto social distinto ó das Cooperativas do mar.³⁹

Cabe dicir aquí que, malia as raigames do cooperativismo mareiro nalgunhas zonas costeiras da Península (ou, mesmo do carácter insular dalgunhas partes do territorio) na lexislación autonómica non atopamos non xa un precepto equivalente, sinon incluso unha casi total ausencia da súa regulación substantiva. No Dereito comparado do noso contorno tampouco é frecuente a súa regulación específica.⁴⁰

B) *Actividades a desenvolver.*

Neste apartado segue tamén o PLC unha fórmula máis sintética cá a todas luces excesivamente descritiva da LGC.⁴¹ Sen dúbida á enumeración da LGC ten un carácter meramente enunciativo, non limitativo, cunha finalidade qui-

39.- Carpio Mateos, Francisco, e Rodríguez Prieto, Fernando, en AAVV, *Comunidad de Bienes, Cooperativas y otras formas de Empresa*, Madrid, Consejo General del Notariado, 1996, 3 Vols. T. II, p. 1158.

Segundo o PLC (art. 104) “as cooperativas de traballo asociado están formadas por persoas naturais con capacidade legal e física para desenvolver-la actividade cooperativizada, podendo constituirse e funcionar con tres socios” e “teñen por obxecto a prestación do traballo dos socios, proporcionándolles emprego, para producir en común bens e servizos para terceiros”; formula que ven coincidir coa empregada pola LGC (art. 118): “son Cooperativas de Trabajo Asociado las que asocian a personas naturales, con capacidad legal y física para desarrollar la actividad cooperativizada de prestación de su trabajo y tienen por objeto proporcionar a los socios puestos de trabajo para producir en común bienes y servicios para terceros”.

40.- Porén, ten interese salienta o caso de Portugal, xa citado, no que atopamos as “pescas” como unha das clases de cooperativas que establece o Código cooperativo de 1996. O Decreto-lei 312/1981 (de desenvolvemento do anterior Código de 1980), establecía que as cooperativas de pesca son aquelas cuxo obxecto sexa a captura e produtos pesqueiros e outros recursos vivos mariños e actividades relacionadas tales como a conservación a transformación, venda e cultivos mariños, extendéndose a calificación tamén a aquelas adicadas á extracción e venda do sal mariño.

41.- “Para o cumprimento do seu obxecto social poderán desenvolver calquera actividade económica ou social” (art. 117-2 do PLC). A LGC (art. 141-2) establece: “Para el cumplimiento de su objeto, las Cooperativas del Mar podrán desarrollar, entre otras, las siguientes actividades: a) Adquirir, elaborar, producir, fabricar, reparar, mantener y desguazar instrumentos, útiles de pesca, maquinaria, instalaciones sean o no frigoríficas, embarcaciones de pesca, animales, embriones y ejemplares para la reproducción, pasto y cualesquiera otros productos, materiales y elementos necesarios o convenientes para la Cooperativa y para las actividades profesionales o de las explotaciones de sus socios. b) Conservar, tipificar, transformar, distribuir y comercializar, incluso hasta el consumidor, los productos procedentes de la Cooperativa y de la actividad profesional o de las explotaciones de los socios. c) En general, cualesquiera otras actividades que sean necesarias o convenientes o que faciliten el mejoramiento económico, técnico, laboral o ecológico de la actividad profesional o de las explotaciones de los socios”.

zais “orientativa”, pero empobrecedora dende a perspectiva dun mundo no que en calquera sector da actividade económica é susceptible de vertixinosos cambios (da tecnoloxía, das condicións do mercado ou, como no caso da pesca, de fluctuantes e incertas negociacións internacionais ou circunstancias sociais da mais diversa índole). En calquera caso, parece que resulta máis depurado o criterio do PLC, pois as actividades relacionadas na LGC son instrumentais para as Cooperativas acadaren o seu obxeto social, cando non configuradoras no mesmo e, xa que logo, atoparan o seu lugar axeitado de definición nos Estatutos da propia Sociedade. Por outra parte, como xa vimos antes, un sistema que establece unha tipificación das “distintas clases” de Cooperativas se pode xustificar en razóns de tradición lexislativa, máis non é estrictamente necesario como técnica normativa; o mesmo cabe dicir da detallada relación de actividades formulada pola LGC, que pode resultar mesmo inconveniente no marco dos mercados nos que a Cooperativa ou os seus socios terán que se desenvolver, en aberta competencia con toda caste de empresas.

C) *Ambito.*

Neste aspecto o PLC remítese ós Estatutos sociais, a diferenza da LGC, que o fai ó establecido na mesma para as Cooperativas de servizos.⁴² Igualmente estimamos máis axeitada a fórmula do PLC. Evidentemente, moitas veces o ámbito territorial virá condicionado pola ubicación das explotacións e será en función desta como será fixado aquél nos Estatutos. Pero outras veces o ámbito de desenvolvemento da actividade será ubicuo, polo que haberá que acudir a outra clase de criterios que serán os que se recollan nos Estatutos sociais (p. ex., o porto base no caso dunha embarcación).

D) *Actividades con terceiros.*

O PLC permite ás Cooperativas do mar a realización de actividades con terceiros.⁴³ Neste suposto -e seguindo un esquema semellante ó da LGC, aínda que con importantes diferencias nos contidos- reenvía ó disposto para as Cooperativas agrarias que, en síntese, é o seguinte:

1.- No primeiro lugar temos as operacións con terceiros non socios propiamente ditas. As diferencias coa LGC son patentes:

42.- “O ámbito da cooperativa será fixado estatutariamente” (art. 117-4, PLC). “En relación con o ámbito de esta clase de Cooperativas será de aplicación lo establecido en el número 2 del artículo 140” (art. 141-4, LGC). Este precepto, en relación ás Cooperativas de servizos, establece que “las explotaciones de los socios que reciban los servicios y suministros de la Cooperativa deberán estar situadas dentro del ámbito territorial de la Sociedad, establecido estatutariamente. Para que los profesionales o artistas puedan integrarse como socios en la Cooperativa deberán desarrollar su actividad habitual dentro del referido ámbito territorial de la Sociedad”.

43.- “As cooperativas do mar poderán realizar actividades con terceiros nos mesmos termos establecidos nesta lei para as cooperativas agrarias” (art. 117-3, PLC).

a) No PLC a remisión ó disposto para as Cooperativas agrarias é xenérico, sen concreción, e como vemos, estas operacións refírense “a cada tipo de actividade” desenvolvida por aquelas. Pola contra, na LGC a remisión que se fai ó disposto no precepto que regula as operacións con terceiros nas Cooperativas agrarias, restrínxese “a productos de la pesca”⁴⁴, aínda que a devandita expresión pode ser interpretada dun xeito ben amplo.

b) A LGC relaciona detalladamente os tipos de actividades susceptibles de ser desenvolvidas con terceiros (basicamente de transformación e comercialización)⁴⁵ o que non atopamos no PLC.

c) No PLC fíxase un tope máximo do 50% do total das actividades realizadas polos socios para cada tipo de actividade en relación á realización das operacións con terceiros sen outro requisito.⁴⁶ Na LGC este límite márcase, “en todo caso” no 5% para cada exercicio económico e cada unha das actividades⁴⁷, acrescentable ata o 40% se así está previsto nos Estatutos da sociedade.⁴⁸ Lembremos aquí tamén que o artigo 11 da Lei 20/1990, de 19 de decembro, sobre Réxime Fiscal das Cooperativas establece como un dos requisitos para a consideración das Cooperativas do mar como especialmente protexidas, o respecto duns límites semellantes ós que marca a LGC.⁴⁹ Nesta circunstancia o PLC esixe (e de forma idéntica a LGC no art. 134-2) que se reflecta na súa contabilidade de forma separada e independente e de maneira clara e inequívoca.⁵⁰

44.- Artigo 141-3, LGC.

45.- Art. 134-1, LGC: “Las Cooperativas Agrarias, no obstante lo establecido en el artículo anterior, podrán desarrollar las actividades de conservación, tipificación, transformación, transporte, distribución y comercialización, incluso directamente al consumidor, de productos agrarios que no procedan de las explotaciones de la Cooperativa...”

46.- “As cooperativas agrarias poderán realizar operacións con terceiros non socios ata un límite máximo do 50% do total das realizadas polos socios para cada tipo de actividade desenvolvida por aquelas” (art. 111-7, ab in., PLC).

47.- Artigo 134-1-a, LGC.

48.- As Leis catalana (art. 83 do Decreto Lexislativo 1/1992 de 10 de febreiro, D.O.G.C. de 2 de marzo, corr. de err. D.O. de 15 de maio), vasca (art. 110 da Lei 4/1993, 24 de xuño, B.O.P.V. de 19 de xullo), e andaluza (art. 94 da Lei 2/1985, de 2 de maio, B.O.J.A. de 4 de maio, corr. de er. B.O.J.A. de 24 de maio), tratan este cuestión das operacións con terceiros das Cooperativas agrarias de xeito semellante ó da LGC. A Lei navarra (Lei Foral 12/1996, de 2 de xullo, B.O.E. de 10 de outubro de 1996), non establece unha norma específica para as Cooperativas agrarias nesta materia. A Lei valenciana (Lei 11/1985, de 25 de outubro, B.O.E. de 4 de marzo), modificada por Lei 3/1995, de 2 de marzo, D.O.G.V. de 10 de marzo, establece un límite máximo do 40% da contía das realizadas cos socios para as operacións con terceiros realizadas polas Cooperativas agrarias, agás autorización da Consellería competente (art. 69).

49.- No precepto sinalado dise o seguinte: “se considerarán especialmente protexidas las Cooperativas del mar que cumplan los siguientes requisitos:...3. Que en la realización de sus actividades pesqueras respeten los siguientes límites:...b) Que no se conserven, tipifiquen, manipulen, transformen, transporten, distribuyan o comercialicen productos procedentes de otras explotaciones, similares a las de las explotaciones de la cooperativa o de sus socios, en cuantía superior, por cada ejercicio económico, al 5 por 100 del precio de mercado obtenido por los productos propios, o al 40 por 100 del mismo precio, si así lo prevén sus estatutos. Dicho porcentaje se determinará independientemente para cada uno de los procesos señalados en el presente apartado, en los que la cooperativa utilice productos de terceros”.

50.- Art. 111-7-p.seg., PLC.

d) O límite anteriormente sinalado pódese ultrapasar se se produce causa legal para iso⁵¹, previsión que tamén contiña a Lei estatal ⁵² aínda que nesta, a superación do límite sin autorización, supón a consideración de falta grave e a descalificación como Sociedade cooperativa.⁵³ No PLC a superación das porcentaxes máximas nas operacións con terceiros califícase como de infracción moi grave, poidendo implicar a súa descualificación se provocase “importantes prexuízos económicos e sociais” (arts. 139 e 141).

e) No PLC e para as Cooperativas agrarias (e, xa que logo, como estamos a ver, para as Cooperativas do mar), admítense as operacións con terceiros - ademais de nos casos precedentemente expostos- nos seguintes supostos: 1, cando estas operacións sexan resultado dun acordo intercooperativo con outra cooperativa da mesma clase⁵⁴; 2, se os produtos ou materiais obxecto das actividades se destinan unicamente ás explotacións dos seus socios.⁵⁵

Por todo o anterior resulta aquí manifesta a superación pola vía legal dunha visión estritamente mutualista das Cooperativas e que podería ameazar á súa propia sobrevivencia. Xa que logo, ós efectos de diminuír a elevada carga económica que pode implicar unha actividade cooperativizada precaria, feble ou sometida a unha conxuntura desfavorable, as Cooperativas do mar poderán poderán facer operacións con terceiros non socios sempre e cando non superen os límites marcados polo propio PLC.

2.- Pero é que ademais, e en segundo lugar -e debido á remisión que se fai ó réxime das Cooperativas agrarias nesta materia das operacións con terceiros para as Cooperativas do mar- admítese de forma explícita a posibilidade de que éstas poidan facilitar a adquisición de bens de consumo ou de servizos para os seus socios ou familiares, o que ten un alcance social importante se temos en conta a implicación que moitas veces se dá na actividade de familiares e achega-

51.- “Se poderán solicitar polas causas, procedemento e ante o órgano establecido no artigo 8 desta lei un incremento da dita porcentaxe.” (art. 111-7-parr. prim., PLC)./ “Non obstante, toda sociedade cooperativa, cando por circunstancias excepcionais non imputables a ela operar exclusivamente cos seus socios ou con terceiros dentro dos límites establecidos por esta lei lle supoña unha diminución de actividade que poña en perigo a súa viabilidade económica, poderá ser autorizada para realizar ou, se é o caso, ampliar actividades e servizos con terceiros, por prazo non superior a un ano e ata contía que fixe a autorización en función das circunstancias que concorrán. A solicitude resolveraa no prazo de trinta días a Dirección competente en materia de traballo da Xunta de Galicia á que estea adscrito o Rexistro de Cooperativas de Galicia, e entenderase desestimada se non recaese resolución expresa no dito prazo” (art. 8-2, PLC).

52.- Art. 5-2, LGC.

53.- Art. 134-1-b), in fine.

54.- “As cooperativas agrarias poderán subscribir con outras da mesma clase os acordos intercooperativos que correspondan, para o cumprimento dos seus obxectos sociais. En virtude destes acordos, a cooperativa e os seus socios poderán realizar operacións de subministración, entrega de produtos ou servizos na outra cooperativa; tales feitos terán a mesma consideración cás operacións cooperativizadas desenvolvidas cos propios socios e non como terceiros” (art. 111-5, PLC).

55.- “As operacións que realicen as cooperativas agrarias e as de segundo grao que as agrupen con produtos ou materiais, incluso subministrados por terceiros, consideraranse, para tódolos efectos, actividades cooperativas internas co carácter de operacións de transformación primaria, sempre que se destinen unicamente ás explotacións dos seus socios” (art. 111-6, PLC).

dos, en especial na pesca de baixura e artesanal e no marisqueo: reparación e confección de aparellos, mantemento da embarcación, etc. Pero o propio texto legal somete estas operacións a certas limitacións.⁵⁶

III. Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas no proxecto de lei de cooperativas de Galicia.

A) *Concepto.*

Novidade importante no PLC é a regulación -cabe as Cooperativas do mar- das Cooperativas de “explotación dos recursos acuícolas”. A definición legal das mesmas fundaméntase: 1, en determinadas cualidades dos seus socios, que serán os titulares de dereitos de uso e aproveitamento de bens ou os posuidores de títulos administrativos habilitantes que os achegaren a Cooperativa, así como aqueles que, “sen achegar título ou dereito de desfrute ningún”, van presta-lo seu traballo persoal na Cooperativa; e 2, no obxecto social.⁵⁷

Cómpre ante todo delimitar conceptualmente esta clase de Cooperativas verbo das do mar do precedente artigo 117, PLC. Segundo o dito, as principais notas diferenciadoras entre elas, á vista do texto do PLC, referiríase á calidade dos socios e no fin das mesmas: nas Cooperativas do mar as actividades a desenvolver teñen por finalidade a mellora económica ou técnica das actividades profesionais dos socios ou das súas explotacións, mentras que nas que agora se trata o PLC as configura como unha empresa cuxa xestión ten por finalidade “a explotación dos recursos acuícolas en común” segundo nos di a Exposición de Motivos do PLC. Dende outro punto de vista, o epígrafe da Sección “explotación dos recursos acuícolas”, contrastado coa da Sección anterior “Cooperativas do mar”, da a entender que aquí estamos a tratar dunha actividade que se pode desenvolver en calquera medio acuático, o que se confirma no

56.- Artigo 11-4, PLC: “A cooperativa agraria poderá, con carácter accesorio e subordinado, procurar bens e servizos para o consumo dos seus socios e dos familiares que con eles convivan ata un 10% da actividade principal que ela realice cos seus socios, producindo os bens e servizos que proporcionen ou adquiríndoos de terceiros. A subministración destes bens e servizos terá a consideración de operacións societarias internas, resultando a mesma cooperativa así como os seus socios como consumidores directos.

No suposto de supera-lo límite, estará obrigada a crea-la correspondente sección de consumo, sen que en ningún caso a dita actividade poida supera-lo 30% da principal da cooperativa cos seus socios.

Poderán realizar operacións con terceiros ata un máximo do 10% das realizadas polos socios, salvo que crease a correspondente sección de consumo; neste caso o dito límite elévase ata o 25%”.

57.- “Son cooperativas de explotación dos recursos acuícolas as que asocian a titulares de dereitos de uso e aproveitamento de bens e a aqueles que posúen títulos administrativos habilitantes, todos eles relacionados co exercicio de actividades de explotación dos recursos acuícolas, e que de acordo co réxime xurídico deses títulos acheguen total ou parcialmente os ditos dereitos á cooperativa, así como a aqueles que, sen achegar título ou dereito de desfrute ningún, vaian presta-lo seu traballo persoal nela, co obxecto de xestionar unha empresa na que poderán integrarse os bens e dereitos que, por calquera título, posúa cooperativa” (artigo 118-1, PLC).

artigo 118-3, que fala de actividades dedicadas directamente á obtención dos produtos acuícolas e derivados “nas súas distintas modalidades de mar, rías, lagos, lagoas e ríos...” aínda que o peso socioeconómico das actividades que se producen no mar ou en medios directamente relacionados con él, é na Galicia manifestamente superior ó que poidan acadar as desenvolvidas en medios de auga doce.⁵⁸

B) *Actividades a desenvolver.*

O PLC trata este apartado con gran amplitude, permitindo que se poida exercer calquera actividade dirixida á explotación dos recursos acuícolas, tanto extractiva, como comercializadora ou que sexa antecedente, complementaria ou consecuente destas.⁵⁹ Quizais sexa aquí a redacción do Proxecto un tanto farragosa e innecesaria: mestúranse nel referencias ó que pode constituir ó seu obxecto directo (“a explotación dos recursos acuícolas...”) como actividades instrumentais (“extraccións, almacenamentos...”), comenzando e pechándose cunha cláusula xeral (“poderán desenvolver calquera actividade...” e “cantas

58.- Compre reseñar -e para todo o que segue- a analogía que se observa nesta materia coa relativa á das Cooperativas de explotación comunitaria da terra, tanto no que afecta ós conceptos legais que se subministran como ó resto dos diferentes aspectos regulamentados. No propio PLC atopámonos co concepto legal que se propon para estas: “son cooperativas de explotación comunitaria da terra as que asocian a titulares de dereitos de usos e aproveitamento de bens susceptibles de explotación agraria, que ceden os ditos dereitos á cooperativa e que prestan ou non o seu traballo nela, así como a quen, sen ceder ningún dereito de disfrute, vai presta-lo seu traballo nela, co obxecto de xestionar unha única empresa ou explotación agraria, na que tamén poderán integrarse os bens que, por calquera título, posúa a cooperativa” (art. 112-1, PLC). A analogía exténdese ó resto da regulamentación da materia. Tamén na LGC establécese que “son Cooperativas de Explotación Comunitaria de la Tierra las que asocian a titulares de derechos de uso y aprovechamiento de tierras u otros bienes inmuebles, susceptibles de explotación agraria, que ceden dichos derechos a la Cooperativa y que prestan o no su trabajo en la misma, pudiendo asociar tambien a otras personas físicas que, sin ceder a la Cooperativa derechos de disfrute sobre bienes, prestan su trabajo en la misma, para la explotación de los bienes cedidos por los socios y de los demás que posea la Cooperativa por cualquier título” (art. 135-1, LGC). Aínda que, con lóxicas variantes, observamos un sistema semellante nas leises catalana (arts. 84 e ss. do D. Lex. 1/1992, de 10 de febreiro, D.O.G.C. de 2 de marzo, corr. de err. D.O. do 15 de maio); vasca (arts. 111 a 113 da Lei 4/1993, de 24 de xuño (B.O.P.V. de 19 de xullo); Navarra (arts. 62 e 63 da Lei Foral 12 /1996, de 2 de xullo, B.O.E. do 10 de outubro), aínda que formalmente as cooperativas de explotación comunitaria se subsumen aquí no tipo xenérico de “cooperativas agrarias”; valenciana (art. 71 da Lei 11/1985, de 15 de outubro

B.O.E. de 4 de marzo de 1986, modif. pola Lei 3/1995, de 2 de marzo (D.O.G.V. de 10 de marzo); e andaluza (arts. 95 a 98 da Lei 2/1985, de 2 de maio (B.O.J.A. de 4 de maio, corr. de erros, B.O.J.A. de 24 de maio).

59.- “Poderán desenvolver calquera actividade dirixida á explotación dos recursos acuícolas, tanto as dedicadas directamente á obtención dos seus produtos e derivados nas súas distintas modalidades de mar, rías, lagos, lagoas e ríos coma as preparatorias delas e as que teñan por obxeto constituir ou perfeccionar-la explotación en tódolos seus elementos, así como as de extracción, almacenamento, tipificación, transporte, distribución e venda, por xunto ou directamente ó consumidor, e, en xeral, cantas sexan propias da actividade ou sexan antecedentes, complemento ou consecuencia directa delas, coas limitacións establecidas na súa lexislación específica” (artigo 118-3, PLC).

sexan propias da actividade...”). “Mutatis mutandis” pódese dicir que é un calco do previsto para ás Cooperativas de explotación comunitaria da terra.⁶⁰

C) *Ambito.*

O PLC remite ós Estatutos da Cooperativa que fixarán o espazo no que deberán ubicarse os bens e dereitos integrantes da explotación e no que os socios traballadores desenvolverán a súa actividade como tales.⁶¹ Para a determinación do mesmo haberá que ter en conta -se é o caso- os condicionantes legais de orde administrativa que poideran concorrer.⁶²

D) *Algunhas cuestións relativas ó estatuto xurídico dos socios.*

1. Os títulos habilitantes.

Segundo vimos anteriormente, o PLC contempla nestas Cooperativas dúas clases de socios: 1, a daqueles que sexan titulares de dereitos de uso e aproveitamento de bens ou que detenten títulos administrativos habilitantes e 2, a dos socios que presten o seu traballo persoal na Cooperativa. Ademais o PLC precisa que “nestas cooperativas poderán ser socios as confrarías de pescadores e as administracións ou entes públicos, e poderá estatutariamente reservarse un posto para estes socios no órgano de administración”.⁶³

Polo que respecta á primeira categoría, a titularidade dos dereitos de uso e aproveitamento de bens nos remitimos ó dito enriba verbo dos socios das Cooperativas do mar: abondará con que sexa un título bastante que permita tanto o uso do ben en custión coma a súa achega á Cooperativa (propiedade, arrendamento que consinta a súa cesión, etc.).

O que se deba entender por “títulos administrativos habilitantes” o precisa a Lei 6/1993, de Pesca de Galicia e poden revestir as seguintes modalidades:

60.- As cooperativas de explotación comunitaria da terra “poderán desenvolver calquera actividade dirixida ó cumprimento do seu obxecto social, tanto as dedicadas directamente á obtención de produtos agrarios coma a preparatorias destas e as que teñan por obxecto constituír ou perfeccionar a explotación en tódolos seus elementos, así como as de recolleita, almacenamento, tipificación, transporte, distribución e venda, por xunto ou directamente ó consumidor, dos produtos da súa explotación e, en xeral, cantas sexan propias da actividade agraria ou sexan antecedentes, complemento ou consecuencia directa delas” (artigo 112-3, PLC). En termos similares ó PLC, pronúnciase o artigo 135-2, LGC.

61.- “O ámbito da cooperativa, que se fixará estatutariamente, determinará o espazo xeográfico no que os socios traballadores poden desenvolver a súa actividade cooperativizada de prestación de traballo, e dentro do que estarán localizados os bens e dereitos integrantes da explotación” (artigo 118-8, PLC).

62.- Así, por exemplo, para a produción de moluscos e outros invertebrados, será necesario ter en conta as zonas de produción que sinala a Orde Ministerial (Agricultura, Pesca e Alimentación) de 14 de febreiro de 1996 (B.O.E. de 2 de marzo).

63.- Artigo 118-1-párrafo segundo, PLC.

concesión, autorización, permiso de actividade e permiso de explotación.⁶⁴ A competencia para o outorgamento dos títulos administrativos habilitantes para a actividade de extracción dos recursos mariños e a instalación dos correspondentes establecementos de explotación, correspondelle á Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura da Xunta de Galicia.⁶⁵ O mesmo cabe dicir para autorización da achega dos títulos á Cooperativa.⁶⁶

A outra categoría de socios é a daqueles que presten o seu traballo persoal na Cooperativa. Estes socios “deberán estar en posesión do título administrativo necesario para o desenvolvemento da súa actividade, sempre e cando resulte obrigatorio en virtude da normativa aplicable”.⁶⁷

En relación a uns e outros títulos é de interese achegarse de forma sucinta ó tratamento normativo que recibe esta materia na Lei 6/1993, de Pesca de Galicia.⁶⁸

a) No primeiro lugar temos os permisos de explotación de pesca e marisqueo.⁶⁹ A súa obtención é necesaria para exercer estas actividades nas zonas

64.- O artigo 10 da Lei 6/1993 establece que “o exercicio por toda persoa física ou xurídica das actividades de pesca, marisqueo, ou cultivos mariños require un título administrativo habilitante previo, que adoptará algunha das seguintes modalidades:

a) Concesión: cando a Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura outorgue o uso privativo anormal de bens de dominio público marítimo ou marítimo-terrestre, que implique o dereito á ocupación, uso ou disfrute, en réxime temporal dos mesmos, para a instalación ou explotación dun establecemento de cultivos mariños ou dun establecemento auxiliar.

b) Autorización: cando a Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura outorgue un uso privativo normal de bens de dominio público marítimo ou marítimo-terrestre, a título precario, para a súa explotación ou utilización en réxime de exclusividade dos mesmos, para o aproveitamento racional ou de semicultivo de determinadas especies mariñas nun banco natural.

c) Permiso de actividade: cando a Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura lles recoñeza a facultade de posta en funcionamento e explotación dos establecementos de cultivos mariños e auxiliares a empresas de produtos da pesca, do marisqueo e da acuicultura en terreos de dominio público ou privado que non sexan marítimos ou marítimo-terrestres.

d) Permiso de explotación: cando a Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura lles recoñeza a capacidade para exercer actividades de explotación a particulares, sexan persoas físicas ou xurídicas, dos recursos mariños”.

Ademais, nesta materia compre ter sempre presente a Lei estatal 23/1984, de Cultivos Mariños (BOE de 27 de xuño de 1984), que ten carácter xeral supletorio no territorio do Estado (S.T.C. 103/1989, de 8 de xuño). Pola súa parte o Decreto 419/1993, do 17 de decembro (D.O.G.A. de 20 de xaneiro de 1994, corr. de erros, D.O.G.A. de 22 de febreiro), que refunde a normativa vixente sobre descarga, primeira venda e comercialización dos recursos mariños en fresco, e que, fundamentalmente obriga a face-la posta no mercado dos produtos que contempla nas lonxas, exceptúa do seu ámbito de aplicación a venda que realicen os titulares de concesións administrativas das especies obtidas dos seus bancos naturais con técnicas de semicultivo e a venda das especies procedentes de establecementos de cultivos mariños e auxiliares.

65.- Artigo 21 da Lei 6/1993, de Pesca de Galicia.

66.- Artigo 118-1-párr. terc., ab in., PLC.

67.- Artigo 118-párrafo terceiro, in fine, PLC.

68.- A Orde do 31 de outubro de 1995 (D.O.G.A. de 9 de novembro) dá algunhas normas para a obtención dos títulos habilitantes para o exercicio da actividade pesqueira, marisqueira e de acuicultura.

69.- Arts. 28 a 42 da Lei 6/1993.

que non sexan obxecto de concesión ou autorización. O permiso de explotación ven definido no artigo 1 do Decreto 425/1993, do 17 de decembro (que refunde esta materia)⁷⁰, como “o título administrativo que habilita para exercer-la actividade extractiva dos recursos mariños no espazo marítimo-terrestre, augas e ámbito xeral de competencia da Comunidade Autónoma de Galicia”. A necesidade de acreditar, por parte do solicitador, un certo grao de profesionalidade é requisito común a todos eles.

Segundo a Lei de Pesca, atopámonos con dúas modalidades principais⁷¹:

1. A pesca e o marisqueo a flote. Neste caso o permiso é expedido a nome da embarcación, cubrindo legalmente a actividade dos tripulantes debidamente enrolados. É intransferible a terceiros agás que se faga conxuntamente coa embarcación (ou se transfira a unha nova que a substitúa) e previa conformidade da Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura. A súa validez será de cinco anos renovables por períodos doutros cinco, cun máximo de trinta anos, para as embarcacións de pesca. O permiso outorgaráselle ás embarcacións que estean inscritas no Rexistro de Buques da Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura e cumpran as normas de seguridade. O certificado de profesionalidade do armador corresponde expedilo á mesma Consellería e para a súa obtención deberá acreditarse a profesionalización mediante a presentación de certificación das vendas anuais, da liquidación do imposto sobre a renda das persoas físicas, o imposto de sociedades, ou de calquera outro documento para tal fin, referido ó período anual anterior.⁷²

2. O marisqueo a pé (en certos casos pódense utilizar embarcacións de apoio). O permiso de explotación é individual e intransferible e requerirá a cualificación profesional correspondente. Nel concretaránse necesariamente as artes, zonas de actuación e especies permitidas. A súa validez será dun ano, renovable por iguais períodos. As zonas de marisqueo a pé para as que non se requira autorización ou concesión serán denominadas zonas de libre marisqueo. Sin embargo, “cando a explotación dun banco natural sexa susceptible de mellora significativa, a Administración autonómica poderá autoriza-lo aproveitamento exclusivo por colectivos ou entidades públicas ou privadas, de zonas de pesca ou marisqueo, delimitando a súa superficie”.⁷³ Para a obtención do permiso de explotación para o marisqueo a pé, o solicitador deberá, entre outros,

70.- D.O.G.A. de 20 de xaneiro de 1994. O Decreto 425/1993 ven desenvolvido pola Orde da Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura do 31 de maio de 1995 pola que se regula a expedición e revalidación do permiso de explotación para exercer-la actividade pesqueira e marisqueira (D.O.G.A. do 30 de xuño).

71.- Ten interese aquí o ter en conta o R.D. 2578/1996, do 13 de decembro (B.O.E. do 30 de xaneiro de 1997), que establece o certificado de profesionalidade da ocupación de pescador de litoral, e o R.D. 2589/1996, de 13 de decembro (B.O.E. de 21 de xaneiro), polo que se establece o certificado de profesionalidade da ocupación de mariscador, ambo-los dous con validez para todo territorio do Estado.

72.- Artigos 7 e seguintes do D. 425/1993, citado.

73.- Artigo 42-párrafo primeiro da Lei 6/1993.

cumprir os requisitos de realizar de forma habitual e como medio fundamental de vida os labores de marisqueo, sen prexuízo de que estas se simultanéen con outras actividades de explotación do mar, e estar na posesión do certificado de mariscador.⁷⁴

b) A continuación atopámonos coas autorizacións e concesións que implican a explotación dos recursos mariños en réxime de exclusividade nas zonas de demanio marítimo e de dominio público.⁷⁵

As devanditas figuras aplícanse ós supostos seguintes:

1. O aproveitamento exclusivo da pesca e do marisqueo na zona marítima. As autorizacións limitaránse “á duración e delimitación especial que nelas se especifique e non lles outorgarán nin lles consolidarán ós seus beneficios ningún dereito ou preferencia no sucesivo. Outorgaríanse por períodos de cinco anos, prorrogables por períodos iguais, a petición do interesado ata un máximo de trinta anos”.⁷⁶

2. O aproveitamento exclusivo de áreas de dominio público na zona marítimo-terrestre, que por disposición expresa da Lei outorgaríanse a persoas físicas ou entidades, públicas ou privadas.

Neste apartado figuran primeiramente as autorizacións para explotar na zona marítimo-terrestre bancos naturais ou porcións deles. Estas autorizacións non poderán ser transmisibles nin alleables por ningún título, nin se permitirá a construción de instalacións non desmontables nas áreas de explotación. Outorgaríanse por períodos de cinco anos prorrogables por períodos iguais a petición do interesado, ata un máximo de trinta anos e a título de precario, polo que a súa extinción non dará dereito a indemnización ningunha. Unicamente se outorgarían co obxecto de realizar unha explotación controlada dun banco natural, esixíndose labores de semicultivo, tendo preferencia as entidades de interese colectivo.

Temos ademais aquí as concesións para a realización de labores de cultivo mariño extensivo ou intensivo. Os establecementos amparados pola concesión poderán ser alleados ou cedidos xuntamente con ela, esixíndose para a transmisión ou cesión a autorización previa da Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura, pero aqueles serán indivisibles, calquera que sexa a súa dimensión e capacidade. Outorgaríanse por un período de dez anos, prorrogables por períodos de dez se se demostra a rendibilidade e bo uso da explotación. Terán preferencia para súa obtención as entidades de interese colectivo que previamente fosen titulares dunha autorización, por un prazo mínimo de cinco anos, de maneira satisfactoria e economicamente rendible e autosuficiente; as cooperativas formadas por mariscadores profesionais e, por último, as entidades que

74.- Artigo 7 do D. 425/1993, citado.

75.- Artigos 43 a 57 da Lei 6/1993.

76.- Artigo 43, párrafos primeiro e segundo da Lei 6/1993.

recollan nos seus plans de explotación a mariscadores con permiso de explotación ou enrolados en buques de pesca no ano anterior.

c) Seguidamente están as concesións relativas á acuicultura en zona marítima e que se aplicarán á instalacións de viveiros nas áreas ou nos puntos previamente sinalados pola Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura.⁷⁷

Verbo destas concesións permítese a súa transmisión “mortis causa”. “Inter vivos” soio naqueles casos nos que se favoreza a integración económica e social do sector e logo de autorización da Consellería de Pesca, Marisqueo e Acuicultura. Outorgaranse por un período máximo de dez anos prorrogables por períodos sucesivos de dez anos ata un máximo de dúas prórrogas. A preferencia para o seu outorgamento ven dada polos seguintes criterios: a cualificación profesional dos solicitantes acreditada polos certificados profesionais recoñecidos; a experiencia profesional dos particulares e das empresas solicitantes en materia de cultivos mariños e, finalmente, as solicitudes presentadas por cooperativas de produtores de base.

d) Por último a Lei 6/1993⁷⁸ contempla o caso dos permisos de actividade requeridos para a os establecementos de acuicultura e auxiliares de acuicultura na zona terrestre que, si ocupan terrenos de dominio público, precisarán dunha previa concesión. Segundo o Decreto 193/1997, de 5 de xuño⁷⁹, que regula esta materia, os establecementos amparados polo permiso de actividade poderán ser transmitidos conxuntamente con éste, previa autorización da Consellería de Pesca, Marisqueo e acuicultura. O permiso outorgarase por un período de dez anos, prorrogables por períodos máximos de outros dez anos, previa petición do interesado. Os solicitantes do permiso deberán dispor de capacidade técnica adecuada ós requirimentos técnicos do establecemento, así como xustificar a rendibilidade da explotación.

2. Unha clase especial de socios: as Confrarías de Pescadores.

O PLC admite de xeito expreso a posibilidade de que poidan ser socios das Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas “as Confrarías de Pescadores e as administracións ou entes públicos”, e poderá estatutariamente reservarse un posto para estes socios no órgano de administración”.⁸⁰

77.- Artigos 58 a 65 da Lei 6/1993, de Pesca de Galicia. V. o Decreto 406/1996, do 7 de novembro, polo que se aproba o Regulamento de viveiros de cultivos mariños nas augas de Galicia (D.O.G.A. do 21 de novembro).

Asimesmo, v. o R.D. 2577/1996, do 13 de decembro (B.O.E. do 30 de xaneiro de 1997), que establece o certificado de profesionalidade de piscicultor en augas continentales, con validez en todo o territorio do Estado.

78.- Artigos 66 e 67.

79.- (D.O.G.A. de 24 de xullo de 1997).

80.- Artigo 118-1-párrafo segundo do PLC.

Certamente, o propio PLC admite⁸¹, de xeito análogo ó da LGC⁸², a posibilidade de que formen parte da Cooperativa, como socios, as persoas xurídicas (calidade que sen dúbida teñen as Confrarías). Porén, e como advirte Borjabad⁸³, se a cooperativa e a persona xurídica que pretende ingresar nela (ou, análogamente, constituíla) posúen un obxecto social que resulte incompatible, a admisión debe prohibirse, aínda que admitindo un certo grao de flexibilidade se os obxectos sociais de ámbalas dúas fosen varios e soio un fose incompatible. En calquera caso parece claro que a expresión empregada polo precepto do PLP de que aquí se trata, non é limitativa (“poderán ser socios...”): simplemente, salientase tal posibilidade. Ora ben, ¿con qué calidade? O PLC nada díá ó respecto, pero parece que estas entidades (Confrarías, entes públicos...) o serían na súa condición de socios achegantes de dereitos ou títulos: os que vaian “presta-lo seu traballo persoal” na Cooperativa terán a calidade de socios traballadores, e éstos, son persoas naturais (por outra parte e análogamente, a LGC, art. 136-1-c, reserva de maneira expresa ós Entes Públicos que participen nas Cooperativas de Explotación Comunitaria da Terra a condición de socios achegantes de dereitos).

As Confrarías de Pescadores aparecen na Idade Media cun marcado carácter relixioso. As máis das veces as Confrarías existían no interior dos Gremios de Mareantes e de Pescadores, e foron en moitos casos confundindo as súas funcións con estes. No franquismo (anos 43), dispúxose a transformación obrigatoria en Confrarías dos Pósitos de Pescadores, organizacións cooperativas de pescadores e mariñeiros creadas dende os anos 10-20, inspiradas polo mariño ferrolán Alfredo Saralegui, e apoiadas, cando menos en algunha das súas actividades, dende o Ministerio da Mariña (R.D. de 10 de outubro de 1919, que crea a Caja Central de Crédito Marítimo, para afincar os Pósitos, e precedente do actual Instituto Social da Mariña). Xa nos últimos tempos, as Confrarías, e segundo o R.D. 670/1978, de 11 de marzo⁸⁴ que as regulou, teñen atribuído o carácter de Corporacións de dereito público “que actúan como órganos de consulta y colaboración con la Administración sobre temas de interés general y referentes a la actividad extractiva pesquera y su comercialización, especialmente en los sectores artesanal y bajura”⁸⁵.

En Galicia, as Confrarías están reguladas pola Lei 9/1993, do 8 de xullo, de confrarías de pescadores de Galicia⁸⁶, que as define como “corporacións de dereito público, dotadas de personalidade xurídica e capacidade de obrar para o

81.- Artigo 18-1: “Nas cooperativas de primeiro grao poden ser socios tanto as persoas físicas coma as xurídicas, públicas ou privadas, coas particularidades que puidesen establecerse para cada clase de cooperativa de que se trata no III desta lei”.

82.- Artigo 29-1, LGC.

83.- Borjabad Gonzalo, Primitivo: *Manual de Derecho Cooperativo, General y Catalán*, Barcelona, Bosch, 1993, p. 53.

84.- B.O.E. de 12 de abril.

85.- Artigo 1 do R.D. 670/1978.

86.- D.O.G.A. de 15 de xullo.

cumprimento dos fins e o exercicio das funcións que lles están encomendadas, que actúan como órganos de consulta e colaboración coa Administración na promoción do sector pesqueiro e representan intereses profesionais do sector, sen prexuízo da representación que posúen as organizacións de empresarios e traballadores da pesca”. Son, xa que logo, órganos de consulta e colaboración coa Administración Pública (coa que non se non deben confundir o non estaren integradas nesta), configuradas como asociacións profesionais da actividade pesqueira e orientadas a defenderen os intereses da profesión, diferenciándose así da Cooperativa en que esta é unha determinada fórmula xurídica para organizar unha empresa e desenvolver deste xeito unha actividade económica⁸⁷. Sobre as relacións que de facto manteñen as Confrarías coas Cooperativas relacionadas co mar e os intereses -non sempre concidentes- que conflúen nunhas e outras (especialmente no sector marisqueiro) dá fé a polémica suscitada ó respecto no 1º Congreso de Economía Social de Galicia celebrado en Vigo.⁸⁸

Ten interese salientar que, de acordo coa citada Lei 9/1993, as confrarías poden “desenvolver actividades propias de organización e comercialización da produción no sector pesqueiro, marisqueiro e da acuicultura”⁸⁹ coa finalidade, explícita no seu Preámbulo, de que poidan obter recoñecemento como organización de produtores “ó abeiro do Regulamento da CEE nº. 3687/1991, do Consello, do 28 de novembro de 1991”. E así, cando as Confrarías pretendan realizar estas actividades, “poderán estruturarse en dúas seccións, que se denominarán “de Orientación” e “de Organización da Producción”; esta última constituirase por libre iniciativa dos produtores que integran a Confraría, na forma que regulamentariamente se determine”.⁹⁰

As Organizacións de Produtores Pesqueiros aludidas (no sucesivo OPP) foron concebidas como un instrumento da Organización Común de mercados dos produtos da pesca (regulada no denominado “Regulamento base” 3759/92 do Consello).⁹¹ Entre as súas finalidades figura a de favorecer-la estabilidade do mercado, aplicando normas comúns de comercialización dos produtos, adaptando a oferta ás esixencias do mercado e asegurando, na medida do posible, unha renda equitativa ós produtores. Á consecución destes obxetivos contribuirán as OPP, que deberán prever a obriga para os seus membros de cumprir certas regras, especialmente en materia de produción e comercialización. A constitución de OPP fomentouse mediante un sistema de axudas financeiras

87.- Aldecoa Luzarraga, María del Pilar: “Las cooperativas del mar y su relación con las cofradías de pescadores”, en Anuario de Estudios Cooperativos de la Universidad de Deusto (1988), Bilbao, pp. 183 e ss.

88.- Debate na 2 Mesa-Panel no 1º Congreso de Economía Social de Galicia (A outra cara da moeda). Libro de Ponencias. Coord.: M. del Carmen García Vega. Santiago de Compostela. Consellería de Traballo e Servizos Sociais. Dirección Xeral de Traballo. 1991, pp. 179 e ss.

89.- Artigo 1-1-párrafo segundo, da Lei 9/1993.

90.- Artigo 4-1, Lei 9/1993.

91.- D.O.C.E.”L” 388, 31.12.92. Dito Regulamento, que substitúe a outros anteriores, ten sido modificado posteriormente.

para a súa creación en funcionamento. ⁹² Segundo Marzoa “as Cooperativas de Mariscadores teñen sufrido unha importante influencia, tendo-se transformado na súa maioría en Organizacións de Produtores como consecuencia da política de subvencións aplicada ás OPP e ó escaso apoio que se prestou ás estruturas cooperativas deste tipo, principalmente en orde ás concesións e o apoio á comercialización, incluso á regulación das pesquerías”. ⁹³

No ámbito do Dereito interno, o recoñecemento das OPP ven regulamentado no R.D. 1429/1992, de 27 de novembro. ⁹⁴ No seu artigo 1 díse que “podrán ser reconocidas como organizaciones de productores en el sector de la pesca, a efectos de los establecido en el artículo 1 del Reglamento (CEE) 105/76, del Consejo, de 19 de enero, cualquier organización o agrupación de tales organizaciones constituida a iniciativa de los productores, que cumplan las condiciones exigidas en la normativa comunitaria vigente y en el presente Real Decreto y tengan como finalidad garantizar el ejercicio racional de la pesca y la mejora de las condiciones de venta de su producción”. As OPP son así un título xurídico que se outorga a unha realidade organizativa no sector da pesca. Na realidade, se temos en conta certos riscos caracterizadores das OPP presentes nas distintas normas comunitarias que as veñen regulando dende hai anos ⁹⁵, vemos como os seus principios de funcionamento (porta aberta e capital variable, regras a observar polos asociados no tocante ó abandono da OPP, etc.) facían da Sociedade Cooperativa o seu sustrato xurídico-organizativo máis axeitado: a OPP tería por base unha entidade de dereito privado á que o produtor aporta o produto do seu traballo baixo o réxime de libre adhesión. Porén, en España, e no ámbito do Estado, na práctica houbo agrupacións que escolleron como “base” xurídica da OPP a fórmula de Asociación Profesional ó abeiro da Lei 19/777, de 1 de abril. ⁹⁶

92.- No artigo 4 do Regulamento 3759/92 defínense ás OPP como “calquera organización ou asociación de tais orgaizacións recoñecida, constituida por iniciativa dos produtores co fin de adoptar as medidas necesarias para garantir o exercicio racional da pesca e a mellora das condicións de venda da súa produción”. Estas medidas referiranse á execución de planos de captura, concentración da oferta e regularización de prezos, e implicarán para os seus membros certas obrigas detalladas no mesmo Regulamento.

O Regulamento 2939/1994 da Comisión, de 2 de decembro de 1994 (D.O.C.E. n° 310 de 3.12.94), establece as disposicións de aplicación do Regulamento n° 105/76 do Consello relativo ó recoñecemento das OPP.

93.- Marzoa Dopico, Antonio: “El movimiento cooperativo pesquero. Un gran desconocido” en INFES, Revista de Economía social n° 2, 1993.

94.- B.O.E. de 30 de novembro.

95.- V., p. ex., o Regulamento 105/76, do Consello, de 19 de xaneiro, J.O.C.E. L 20, de 28.1.1976.

96.- O R.D. 1429/1992 derogou o R.D. 337/86, de 10 de febreiro (B.O.E. de 19 de febreiro de 1986), que establecía o procedemento para o recoñecemento das OPP e das súas Asociacións. A esclarecedora pauta interpretativa que se facía no Preámbulo desta R.D. 337/1986 das normas da CEE vixentes enton no sentido de que “con arreglo al ordenamiento jurídico español las formas de asociación que pueden acogerse al reconocimiento como Organizaciones de Productores pesqueros, son las Sociedades civiles o mercantiles y Cooperativas constituidas por los empresarios o

3. Os socios traballadores.

O PLC dispon que “os estatutos deberán establecer e distingui-los módulos de participación dos socios que achegasen o dereito de uso e aproveitamento e dos socios que acheguen o seu traballo, que terán a consideración de socios traballadores”.⁹⁷ Temos, xa que logo, tres posibles clases de socios nesta clase de Cooperativas: os socios achegantes de dereitos de uso ou aproveitamento, os socios achegantes de traballo ou “socios traballadores”, e os socios que participan da condición de os uns e os outros.

Consonte ó propio PLC, “socios traballadores” son o tipo de socios propio e característico das Cooperativas de Traballo Asociado⁹⁸, en tanto que “socios de traballo” son , segundo a definición que nos dá o propio PLC⁹⁹ “as persoas físicas que terán como actividade a prestación do seu traballo persoal na cooperativa” cando estas sexan “cooperativas de primeiro grao que non sexan de traballo asociado”, ou ben, cooperativas de segundo grao. A estes socios seralles de aplicación o previsto para os socios traballadores das Cooperativas de Traballo Asociado, salvando as particularidades especificamente previstas para eles, debendo fixar os estatutos os criterios para unha equitativa e ponderada participación dos mesmos na cooperativa.¹⁰⁰

Á vista do anterior cabe dicir que quizáis houbera sido máis preciso o emprego no artigo 118-2 do PLC da expresión “socios de traballo” en troques a de “socio traballador” co que se acadaría unha coherencia coa letra do propio PLC, que reserva esta segunda denominación ós socios das Cooperativas de Traballo Asociado. Nas Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas trátase de explotar uns bens ou dereitos -achegados polos socios ou por unha parte deles ou ben, que “por calquera título”, posúa a Cooperativa- en común, en tanto que nas Cooperativas de traballo asociado o que se cooperativiza é o traballo. Sen embargo, no caso da Coop. de explotación dos recursos acuícolas compre ter en consideración a propia natureza da relación destes socios traballadores coa cooperativa: normalmente a prestación por éstos do seu traballo persoal será unha actividade cooperativizada intrínseca ó propio desenvolve-

productores individuales o sociales y por las agrupaciones de unos y otros”, desaparece no R.D. 1429/1992 sen ser substituída por outra equivalente.

Por outra parte, a Orde de 21 de setembro de 1995 (B.O.E. de 11 de outubro), crea o Rexistro de Organizacións de Produtores Pesqueiros na Secretaría Xeral de Pesca Marítima.

97.- Artigo 118-2-párr.prim., PLC.

98.- Artigo 104, PLC. V. tamén artigo 118, LGC.

99.- Artigo 21, PLC. A LGC, no artigo 30 emprega unha fórmula semellante o mesmo que a lexislación autonómica: art. 17 da Lei catalana (Decreto Lexislativo 1/1992, de 10 de febreiro, D.O.G.C. de 2 de marzo, cor. de erros D.O.G.C. de 15 de maio); art. 21 da Lei vasca (Lei 4/1993, de 24 de xuño, B.O.P.V. de 19 de xullo); art. 21 da Lei navarra (Lei Foral 12/1996, de 2 de xullo, B.O.E. do 10 de outubro); art. 16 da Lei valenciana (Lei 3/1995, de 2 de marzo, D.O.G.V. de 10 de marzo, de modificación da Lei 11/1985, de 25 de outubro); art. 17 da Lei andaluza (Lei 2/1985, de 2 de maio B.O.J.A. de 4 de maio, corr de erros, B.O.J.A. de 24 de maio).

100.- Ibidem.

mento productivo desta clase de Cooperativas, en relación íntima e esencialmente vencellada á súa actividade empresarial o que, dende unha perspectiva real e sociolóxica, en especial en relación ós socios que soio aportan a súa actividade, parece tamén acorde coa natureza característica dos “socios traballadores”.

A distinción ten transcendencia tamén en canto o seu réxime xurídico: ós “socios de traballo” aplicaráselles no primeiro lugar as normas dispostas especificamente para eles e, no segundo lugar, as previstas para os socios traballadores das cooperativas de traballo asociado. Tales normas específicas¹⁰¹ refírense: á necesidade de que os estatutos fixen os criterios para unha equitativa e ponderada participación deles na cooperativa; á imputación de perdas determinada pola actividade cooperativizada, garantindo unha retribución mínima a estes socios; ó período de proba e ó réxime da Seguridade Social. Ben, pois no PLC¹⁰², para os “socios traballadores” das Cooperativas dos recursos acuícolas regúlanse tamén analogamente -entre outros- estes extremos, establecendo así un réxime xurídico específico, equivalente ó dos “socios de traballo”: remisión ó réxime xurídico dos socios das Cooperativas de Traballo Asociado; a imputación de perdas ós socios garantindo ós socios traballadores unha compensación mínima e o réxime da Seguridade Social.

Por outra parte estes “socios traballadores” terán que ser persoas físicas. Calidade ésta que pertence á natureza intrínseca desta clase de socios, sen prexuízo doutra clase de persoas (xurídicas) poideren participar nestas cooperativas como achegantes de dereitos ou títulos e á que enriba nos referimos.¹⁰³

4. Prazo mínimo de permanencia dos socios na cooperativa.

O PLC trata de garantir unhe mínima estabilidade da empresa Cooperativa adicada á explotación dos recursos acuícolas obrigando a que os Estatutos da mesma establezan “o prazo mínimo de permanencia na cooperativa dos socios na súa condición de cedentes do uso e aproveitamento de bens e dereitos, que non poderá ser superior a dez anos, e poderá prorrogarse por iguais períodos”.¹⁰³ O precepto contén dúas partes ben diferenciadas: a primeira ten contido imperativo, obriga ós Estatutos sociais a estableceren o tempo mínimo de permanencia na Cooperativa dos socios cedentes de usos, aproveitamentos ou dereitos (nada se dí respecto ós aportantes de traballo); a segunda parte ten un contido dispositivo: as normas estatutarias poden prever a posibilidade de que se prorrogue o devandito período.

101.- Artigo 21, PLC.

102.- Artigos 118-6 e 119-4, PLC.

103.- E así se sanciona no PLC, art. 104: “as cooperativas de traballo asociado están formadas por persoas naturais con capacidade legal e física para desenvolve-la actividade cooperativizada, podendo constituirse e funcionar con tres socios”.

Por outra parte, o párrafo terceiro do número 2 do artigo 118 do Proxecto permite que “os titulares de bens e dereitos poderán cede-lo seu uso e desfrute polo prazo máximo de duración do seu título xurídico, sen que iso poida ser causa de resolución ou revogación del”¹⁰⁴ norma que ten as suas correspondentes nos preceptos adicados á regulación das Cooperativas de explotación comunitaria da terra, tanto do PLC como da LGC e normativa autonómica.¹⁰⁵ Vemos que esta posibilidade non abrangue ós títulos administrativos habilitantes outorgados pola administración (que requiren para a súa cesión a autorización da Consellería correspondente, baixo sanción de extinción), senón a outras figuras de perfil civilista (p. ex., arrendamentos, etc.).

5. O dereito a voto.

‘Nas cooperativas de explotación de recursos acuícolas, cada socio terá un voto’¹⁰⁶: precepto dabondo expresivo, aínda que escueto e reiterativo, do principio que se propon positivizar no artigo 361 do propio PLC: un home un voto. Exclúese así a posibilidade de que os Estatutos atribúan distinto número de votos atendendo a clase de socios de que se trate (aportantes de dereitos, aportantes só de traballo ou aportantes dunha e outra cousa).

E) *Actividades con terceiros.*

Neste punto o PLC establece que as Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas rexeráanse polo previsto no propio texto para as cooperativas agrarias sobre “a actividade cooperativa de comercialización de produtos procedentes de terceiros non socios”.¹⁰⁷ Como se trata da mesma remisión que se fai ó respecto en sede de Cooperativas do mar, enviamos ó enriba dito respecto desta cuestión.

Tamén son obxecto de atención no PLC os traballadores asalariados -non socios- que poidan ter estas Cooperativas de explotación dos recursos acuícolas, cuxo número non poderá ser superior ó duplo do establecido polo propio Proxecto (artigo 110) para as cooperativas de traballo asociado.¹⁰⁸ Se califica-

104.- Artigo 118-2-párrafo segundo, PLC. Este precepto ten o seu correspondente para as Cooperativas de explotación comunitaria da terra no artigo 112-2-párr. segundo do PLC e 137-1, LGC, así como nas leis autonómicas correspondentes, aínda que con prazos diferentes.

105.- Artigos 112-2-párr. terceiro, PLC; 137-3, LGC, etc., aínda que o PLC non recolle a excepción ó prazo mínimo de permanencia que admiten estas últimas.

106.- Artigo 118-7, PLC.

107.- Artigo 118-4, PLC.

108.- Artigo 118-5, PLC. O artigo citado establece que “a cooperativa (de traballo asociado) poderá contratar traballadores por conta allea, sen que o seu número poida exceder do 30% do total dos seus socios, agás nos supostos de transmisión de empresas nas que por disposición legal se teñan que subrogar nos dereitos e nas obrigas do anterior titular; neste caso, a Consellería competente en materia de traballo poderá autorizar ata un 60% e dictará as condicións para regularizala dita situación”. Como se ve, non matiza o tipo de contrato laboral segundo a súa duración. A LGC sitúa estes límites no 10% (en xeral, art. 118-7) e no 40% (en caso de sucesión de empresas,

mos esta relación (laboral) que ten a Cooperativa de traballo asociado (ou de explotación dos recursos acuícolas) como de operación con terceiros (que realizan operacións cooperativizadas sen seren socios)¹⁰⁹, chegado o caso, “cando por circunstancias excepcionais non imputables a ela, operar exclusivamente cos seus socios ou con terceiros dentro dos límites establecidos por esta lei lle supoña unha diminución de actividade que poña en perigo a súa viabilidade económica poderá ser autorizada para realizar ou, se é o caso, ampliar actividades e servicios con terceiros, por prazo non superior a un ano e para a contía que fixe a autorización en función das circunstancias que concorran”.¹¹⁰

F) *Réxime económico.*

1. As achegas.

Dí o PLC que “os estatutos fixarán a achega obrigatoria mínima ó capital social para ser socio”.¹¹¹ Esta achega mínima, que integrará o capital e, por conseguinte, estará constituída por diñeiro, bens ou dereitos é unha esixencia legal cuxa determinación concreta corresponde ós estatutos sociais e que responde ó imperativo económico da necesaria concentración de recursos para á empresa Cooperativa comeza-lo seu funcionamento. Non establece o PLC a necesidade de que os Estatutos distingan entre as achegas mínimas dos cedentes de uso ou dereitos e a dos socios traballadores -como fai o artigo 138-1 da LGC en relación as Cooperativas de explotación comunitaria da terra-, aínda que, por se tratar dunha esixencia de pura racionalidade económica, sen dúbida éstes deixaranna formulada, pero sí diferencia no relativo a cadansúas retribucións: na calidade de achegantes de dereitos recibirán a compensación económica “periódica” que fixará a Asemblea Xeral previamente á admisión do socio; os achegantes de traballo percibirán os correspondentes anticipos laborais “análogos ás retribucións salariais na zona e actividade”.¹¹²

art. 124-1), e referidos a traballadores con contrato “por tempo indefinido”. A Lei catalana (artigo 101) tamén esixe que estes traballadores sexan por tempo indefinido, no poidendo ser superior o seu número ó 10% do total de socios nin ser máis de cincuenta traballadores. A Lei vasca (art. 99) toma como referente non o número de traballadores senón de xornadas legais realizadas por traballadores por conta allea, que non poderá ser superior (agás nons casos que a mesma lei contempla) ó trinta por cento do total de xornadas legais de traballo feitas polos socios traballadores. O mesmo baremo da xornada é o empregado pola Lei navarra (artigo 64) -tamén o 30% das totais-, se ben computa as feitas por traballadores por conta allea con contrato por tempo indefinido. Na Lei valenciana (artigo 72) o límite de xornadas realizadas por traballadores por contrato por tempo indefinido é do 10% das xornadas legais realizadas polos socios. Na Lei andaluza (artigo 77) o número de traballadores non socios e con contrato por tempo indefinido non pode ser superior ó 10% do total de socios.

109.- V. Borjabad Gonzalo, Primitivo, *Manual de Derecho Cooperativo. General y Catalán*. Barcelona, Bosch, 1993, p. 201.

110.- Artigo 8-2, PLC. A correspondente solicitude resolverá a Dirección Xeral á que estea adscrito o Rexistro de Cooperativas de Galicia. Pronunciamento este semellante ó que contén o artigo 5-2 da LGC, aplicable por así determina-lo o artigo 116-2 da mesma Lei.

111.- Artigo 119-1, PLC idéntico ó seu artigo 113-1, relativo ás Cooperativas de explotación comunitaria da terra. O réxime xeral das achegas ven previsto nos artigos 59 e seguintes do PLC.

112.- Artigo 119-2, PLC.

2. Os retornos.

Os retornos “acreditaráselles ós socios, segundo a actividade desenvolvida por cada un deles coa cooperativa, en proporción ós anticipos laborais e/ou ás compensacións que deba aboar aquela pola cesión do uso de bens e dereitos”.¹¹³ Síntetiza aquí o PLC a fórmula empregada pola LGC (artigo 138-4) para regular os retornos nas Cooperativas de explotación comunitaria da terra, eludindo a diferenciación que nesta se fai dos excedente pola súa orixe (en bens da explotación que non procedan de títulos de cesión á Cooperativa e en bens da que ésta ten cedidos o seu goce), o que implica segundo Borjabad unha “especializada xestión e complexa contabilidade”.¹¹⁴

3. A imputación de perdas.

En relación á imputación de perdas ós socios, ésta realizarase consonte ós mesmos criterios precedentemente expostos para os retornos mais “os estatutos ou a Asemblea Xeral determinarán o necesario para garantirilles ós socios traballadores unha compensación mínima igual ó 70% das retribucións satisfeitas na zona por igual traballo, e nunca inferior ó salario mínimo interprofesional”.¹¹⁵ O sistema empregado polo PLC é mais flexible que o da LGC para as Cooperativas de explotación comunitaria da terra¹¹⁶: nesta segunda, aínda que tamén se establece o mesmo marco do 70% das retribucións da zona ou do salario mínimo para a compensación dos socios traballadores, necesariamente faise recaer, a tal efecto, as perdas no Fondo de Reserva ou nos socios cedentes de disfrute dos bens. Por outra parte, tal finalidade de protección dos socios traballadores leva a modificar o sistema xeral de imputación de perdas que o mesmo PLC establece no seu artigo 69 e que establece a orde seguinte: a) o Fondo de Reserva Obrigatorio; b) os fondos de reserva voluntarios; c) para a contía non compensada cos anteriores, imputaranse ós socios nas proporcións que o citado precepto establece.

4. Valoración dos bens, obras de mellora e limitacións ós dereitos dos cedentes sobre os bens e dereitos cedidos.-

O PLC contén tamén dúas normas dirixidas á protección da integridade do capital social.

A primeira delas refírese á valoración dos bens e dereitos susceptibles de explotación, encomendando -imperativamente- a fixación do seu procedemento

113.- Artigo 119-3, PLC, que “reproduce” -coas indispensables variantes- o correspondente precepto que o mesmo PLC (artigo 113-2) adica as Cooperativas de explotación comunitaria da terra.

114.- Borjabad Gonzalo, Primitivo: Manual...cit., p. 221.

115.- Artigo 119-4, PLC que, no mesmo que no caso anterior, reitera o que xa dispuxera para as Cooperativas de explotación comunitaria da tera no artigo 113-4.

116.- Artigo 138-5, LGC.

ós Estatutos, que poderán regular, tamén, o seu réxime “de obras e melloras como consecuencia do plan de explotación deles”.¹¹⁷ En referencia ó seu precepto concordante da LGC -sobre as Cooperativas de explotación comunitaria da terra¹¹⁸-, Borjabad sinala que o realmente interesante vai ser o valor da cesión e o seu procedemento de fixación, que ás veces non ten por que guardar relación ningunha co valor do ben e que ten a importancia fundamental que vai servir para a determinación dos módulos de participación nos excedentes (e de imputación das perdas).¹¹⁹

En canto ó réxime estatutario das obras de mellora o seu contido pode ser moi variado, pois o PLC non precisa nada ó respecto. O precepto concordante da LGC,¹²⁰ dentro da regulación das Cooperativas de explotación comunitaria da terra, establece un contido que aquí podemos referir a título orientativo: o réxime de indemnizacións que procedan en consuencia, o procedemento de modificación do valor contable dos bens cedidos, a posibilidade de prever que o socio non poida se opoñer á realización da obra...

A segunda norma dirixida á protección do capital é a que permite que os Estatutos sociais poidan regular aquel suposto no que “os socios que achegasen á cooperativa o uso e aproveitamento de bens e dereitos quedan obrigados a non transmitir a terceiros dereitos sobre eles que impidan o uso e aproveitamento deste por parte da cooperativa, durante o prazo de permanencia obrigatorio do socio nela”.¹²¹ O seu precepto correspondente (para as Cooperativas de explotación comunitaria da terra) da LGC¹²² pronúnciase en termos semellantes. En relación a este “pacto de non perturbación” cabe dicir que a incompatibilidade sinalada non é a que poidera xurdir da transmisión de dereitos que se efectúe polo socio en favor de terceiros en relación ó aproveitamento ou uso ordinario dos bens ou dereitos en cuestión, senón a que tería lugar por resultar impeditivos do uso ou aproveitamento da explotación globalmente.¹²³ Trátase, en definitiva de impedir que a cesión dun ben ou dereito a prol da Cooperativa quede baleirada de contido económico por posteriores actos de disposición do seu cedente sobre os mesmos.

Finalmente, para a adopción dos acordos indicados neste apartado, o PLC esixe “o voto favorable de socios que representen, alomenos, o 50% da totalidade dos dereitos explotados en réxime cooperativo”.¹²⁴ É dicir, esíxese unha

117.- Artigo 119-5, primeiro inciso, PLC.

118.- Artigo 137-4, LGC.

119.- Borjabad Gonzalo, Primitivo., *Manual..*, cit., p. 219.

120.- Artigo 137-6, LGC.

121.- Artigo 119-5-párr.prim, segundo inciso. Nos mesmo termos, o artigo 113-5, segundo inciso, do PLC, sobre Cooperativas de explotación comunitaria da terra.

122.- Artigo 137-7, LGC.

123.- Coronado Fernández, Francisco, en *AAVV, Comunidad de Bienes Cooperativas y otras formas de Empresa*, Madrid, Consejo General del Notariado, 1996, 3 vols., T. II, p. 1148.

124.- Artigo 119-5-párrafo segundo, PLC.

maioría especial sobre a que o PLC fixa no seu artigo 37, sobre adopción de acordos pola Asemblea xeral, cuxas maiorías compútanse ben sobre os votos validamente expresados ou ben sobre os votos presentes e representados (e cumpridos os requisitos de quorum que, pola súa parte, determina o artigo 35 PLC: en primeira convocatoria a maioría dos votos, e en segunda convocatoria cando estean presentes ou representados o 10% dos votos ou 100 votos).

ACUICULTURA COOPERATIVA NO MARISQUEO

EDITORA
A. Crego, Ibañeta, Tenda de Arousa
Alameda 12
15100 BOIRO - A. CORUÑA
TEL: 981 - 84 77 65
FAX: 981 - 84 73 93

DIRECCIÓN
Xosé Rodríguez Chantín
Rúa de Entroncamento, 41 - Correo 56263 - Lugo
REDACTORA
Marta de Lanza Ballester
EPA
Avenida de Galicia 15100 - LUGO
REDACTORA
Rosa Segura - 39
Rúa Segura - 39
15100 - BOIRO - 27 17 71
163 - 986 - 226 064

CP
15010 Boiro

Índice

Índice	137
Conteúdo	217
A serra do Boiro	4
Crónicas	5
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127
El mundo de los peces	127

EDITORIAL

EDITORIAL
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.

EDITORIAL
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.

EDITORIAL
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.
A Lei 15/1981 do 2 de abril regula este tipo de actividades económicas.

FOLLA DE SUBSCRICION ACUICULTURA COOPERATIVA NO MARISQUEO

Prezo da subscrición anual: 450 Ptas. Prezo por número: 150 Ptas.

Nome

Enderezo CP

Teléfono Fax E. Mail

FORMA DE PAGAMENTO:

Acompaña cheque nominativo N.º

Banco / Caixa

Contra Reembolso do primeiro exemplar recibido.

Domiciliación Bancaria.

Moi Srs. nosos:

Rógolles que con cargo á miña conta n.º fagan efectivos os recibos que lles presente anualmente a Cooperativa Ría de Arousa na miña calidade de suscriptor de ACUICULTURA COOPERATIVA NO MARISQUEO.

Banco / Caixa Axencia

Poboación Provincia

Nome do Titular
..... de de 199 Sinatura

Para enviar a:
S. Coop. Ría de Arousa - Abanqueiro - 15938 Boiro, A Coruña ● Teléfono 981 - 84 77 65 - Fax 981 - 84 73 93